

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

Επικαιρότητα ΕΕ

Επιμ.: Όλγα Μιχαλοπούλου, Βασιλική Στάθη

Ι. ΘΕΣΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Brexit – Το Συμβούλιο δίνει το «πράσινο φως» για τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στα προγράμματα της ΕΕ «Horizon Europe» και «Copernicus» (15.11.2023)

αποχώρηση – σχέση ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου – συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας – προγράμματα έρευνας και καινοτομίας – Horizon Europe – Copernicus

Η συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στα προγράμματα της ΕΕ διέπεται από τη Συμφωνία Εμπορίου και Συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 2021.

Σύμφωνα με την από 7 Σεπτεμβρίου 2023 συμφωνία μεταξύ της Επιτροπής και της Κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου, από την 1η Ιανουαρίου 2024 ερευνητές και οργανισμοί στο Ηνωμένο Βασίλειο θα μπορούν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ επί ίσοις όροις με τους ομολόγους τους στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Στις 15 Νοεμβρίου 2023, το Συμβούλιο εξέφρασε την υποστήριξή του για την αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού της Συμφωνίας Εμπορίου και Συνεργασίας προς αμοιβαίο όφελος ΕΕ και Ηνωμένου Βασιλείου. Με την απόφαση αυτή, το Συμβούλιο επιτρέπει στην ΕΕ να επισημοποιήσει την ανωτέρω κατ' αρχήν συμφωνία που επιτεύχθηκε με το Ηνωμένο Βασίλειο εκδίδοντας απόφαση στο πλαίσιο της Ειδικής Επιτροπής ΕΕ και Ηνωμένου Βασιλείου για τη συμμετοχή σε πρόγραμμα της Ένωσης.

Η Επιτροπή που συστάθηκε στο πλαίσιο της Συμφωνίας Εμπορίου και Συνεργασίας αναμενόταν να εγκρίνει την απόφαση πριν από το τέλος του έτους 2023.

Η συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στα εν λόγω προγράμματα θα υπόκειται σε όλες τις διασφαλίσεις της Συμφωνίας Εμπορίου και Συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου, συμπεριλαμβανομένης της καταβολής τέλους συμμετοχής στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή έκαναν επίσης κοινή δήλωση σχετικά με την από 15.11.2023 απόφαση του Συμβουλίου.

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/11/15/eu-uk-relations-council-gives-the-go-ahead-to-uk-participation-in-the-horizon-europe-and-copernicus-programmes/>

Το Συμβούλιο τάσσεται υπέρ της παράτασης των ισχυόντων κανόνων καταγωγής για τα ηλεκτρικά οχήματα έως το τέλος του 2026 (21.12.2023)

αποχώρηση – συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας – κανόνες καταγωγής – ηλεκτρικά οχήματα – μπαταρίες

Οι κανόνες καταγωγής συμφωνήθηκαν για πρώτη φορά το 2020 στο πλαίσιο της Συμφωνίας Εμπορίου και Συνεργασίας της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου. Αυτοί οι κανόνες καθορίζουν τις απαιτήσεις τοπικού περιεχομένου, ένα εμπορικό μέτρο για την ενίσχυση των εγχώριων βιομηχανιών, υπηρεσιών και προϊόντων, επιτρέποντας σε ηλεκτρικά οχήματα και μπαταρίες με ελάχιστο επίπεδο κατασκευασμένου περιεχομένου από την ΕΕ ή το Ηνωμένο Βασίλειο να επωφελούνται από το εμπόριο χωρίς δασμούς.

Έκτοτε, ωστόσο, η πανδημία COVID-19, ο πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και ο ανταγωνισμός από νέα διεθνή προγράμματα υποστηρίξης επιδοτήσεων έχουν επηρεάσει τις

παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού και τη βιομηχανία μπαταριών και δυσχέραναν τους κατασκευαστές ηλεκτρικών οχημάτων να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις περιεχομένου για ηλεκτρικά οχήματα και μπαταρίες στο πλαίσιο της Συμφωνίας.

Για τον λόγο αυτό, το Συμβούλιο ενέκρινε, στις 21 Δεκεμβρίου 2023, απόφαση που υποβλήθηκε για πρώτη φορά από την Επιτροπή στις 6 Δεκεμβρίου 2023, η οποία παρατείνει τους ισχύοντες κανόνες καταγωγής έως 31 Δεκεμβρίου 2026 για να δοθεί περισσότερος χρόνος στους κατασκευαστές στην ΕΕ και στο Ηνωμένο Βασίλειο να συμμορφωθούν.

Η επέκταση των ισχυόντων κανόνων καταγωγής συμπληρώνεται από έναν μηχανισμό κλειδώματος που διασφαλίζει ότι το πλήρες καθεστώς για τις απαιτήσεις τοπικού περιεχομένου βάσει της Συμφωνίας Εμπορίου και Συνεργασίας θα ισχύει από το 2027. Παράλληλα, για περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς μπαταριών στην ΕΕ, η Επιτροπή ανακοίνωσε παροχή πρόσθετης χρηματοδότησης της τάξης των 3 δισεκατομμυρίων στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας.

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/12/21/eu-uk-relations-council-greenlights-extension-of-current-rules-of-origin-for-electric-vehicles-until-the-end-of-2026/>

II. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Έκδοση σύστασης αναφορικά με τη διενέργεια εκτιμήσεων κινδύνου σε τέσσερις κρίσιμους τεχνολογικούς τομείς: τους προηγμένους ημιαγωγούς, την τεχνητή νοημοσύνη, τις κβαντικές τεχνολογίες και τις βιοτεχνολογίες (03.10.2023)

εκτίμηση κινδύνου – προηγμένοι ημιαγωγοί – τεχνητή νοημοσύνη – κβαντικές τεχνολογίες – βιοτεχνολογίες

Η Επιτροπή εξέδωσε σύσταση σχετικά με τους κρίσιμους για την οικονομική ασφάλεια της ΕΕ τεχνολογικούς τομείς, οι οποίοι χρειάζονται περαιτέρω εκτίμηση κινδύνου από κοινού με τα κράτη μέλη. Η συγκεκριμένη σύσταση απορρέει από την κοινή ανακοίνωση σχετικά με μια ευρωπαϊκή στρατηγική οικονομικής ασφάλειας, με την οποία τέθηκε σε εφαρμογή μια ολοκληρωμένη στρατηγική προσέγγιση για την οικονομική ασφάλεια στην ΕΕ.

Η σύσταση αφορά την αξιολόγηση ενός από τα τέσσερα είδη κινδύνων στο πλαίσιο της εν λόγω ολοκληρωμένης προσέγγισης: του τεχνολογικού κινδύνου και της διαρροής τεχνολογίας. Η εκτίμηση κινδύνου θα έχει αντικειμενικό χαρακτήρα και στο παρόν στάδιο δεν μπορούν να προβλεφθούν τα αποτελέσματά της ούτε τα τυχόν επακόλουθα μέτρα. Στη σύσταση, η Επιτροπή παρέχει έναν κατάλογο δέκα κρίσιμων τεχνολογικών τομέων. Οι συγκεκριμένοι τεχνολογικοί τομείς επελέγησαν με βάση τα εξής κριτήρια:

- Ο υποστηρικτικός και μετασχηματιστικός χαρακτήρας της τεχνολογίας: οι δυνατότητες και η σημασία της τεχνολογίας ως μοχλού σημαντικής ενίσχυσης των επιδόσεων και της αποδοτικότητας και/ή ριζικών αλλαγών σε τομείς, ικανότητες κ.λπ.
- Ο κίνδυνος συγχώνευσης στρατιωτικού και μη στρατιωτικού τομέα: η σημασία της τεχνολογίας για τον μη στρατιωτικό και για τον στρατιωτικό τομέα και η δυνατότητά της να προάγει και τους δύο τομείς, καθώς και ο κίνδυνος χρήσης ορισμένων τεχνολογιών για την υπονόμηση της ειρήνης και της ασφάλειας.
- Ο κίνδυνος κατάχρησης της τεχνολογίας για την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: πιθανή κατάχρηση των τεχνολογιών κατά παράβαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του περιορισμού των θεμελιωδών ελευθεριών.

Από τους δέκα κρίσιμους τεχνολογικούς τομείς, στη σύσταση ταυτοποιούνται τέσσερις, των οποίων η έκθεση στους πλέον ευαίσθητους και άμεσους κινδύνους τεχνολογικής ασφάλειας και διαρροής τεχνολογίας θεωρείται εξαιρετικά πιθανή:

- Προηγμένες τεχνολογίες ημιαγωγών (μικροηλεκτρονική, φωτονική, μικροκυκλώματα υψηλής συχνότητας, εξοπλισμός κατασκευής ημιαγωγών)

- Τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης (υπολογιστική υψηλών επιδόσεων, υπολογιστικό νέφος, υπολογιστική παρυφών, ανάλυση δεδομένων, όραση υπολογιστή, γλωσσική επεξεργασία, αναγνώριση αντικειμένων)·
- Κβαντικές τεχνολογίες (κβαντική υπολογιστική, κβαντική κρυπτογραφία, κβαντικές επικοινωνίες, κβαντική ανίχνευση και κβαντικά ραντάρ)·
- Βιοτεχνολογίες (τεχνικές γενετικής τροποποίησης, νέες γονιδιοματικές τεχνικές, γονιδιοματική καθοδήγηση, συνθετική βιολογία).

Η Επιτροπή συνιστά να διενεργηθούν συλλογικές εκτιμήσεις κινδύνου από τα κράτη μέλη, από κοινού με την Επιτροπή, αρχικά για τους τέσσερις αυτούς τομείς, έως το τέλος του τρέχοντος έτους. Η σύσταση περιλαμβάνει κάποιες κατευθυντήριες αρχές για τη διάρθρωση των συλλογικών εκτιμήσεων κινδύνου, συμπεριλαμβανομένης της διαβούλευσης με τον ιδιωτικό τομέα και της προστασίας της εμπιστευτικότητας.

Κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με προτάσεις για περαιτέρω συλλογικές εκτιμήσεις κινδύνου με τα κράτη μέλη σε έναν ή περισσότερους από τους απαριθμούμενους πρόσθετους τεχνολογικούς τομείς ή σε υποσύνολα αυτών, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη εν εξελίξει ή προγραμματισμένες δράσεις για την προώθηση ή τη συνεργασία στον υπό εξέταση τεχνολογικό τομέα. Γενικότερα, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη ότι τα μέτρα που λαμβάνονται για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ στους σχετικούς τομείς μπορούν να συμβάλουν στη μείωση ορισμένων τεχνολογικών κινδύνων.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_23_4735

III. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Μέτρα για τη μείωση της ρύπανσης από μικροπλαστικά (16.10.2023)

ρύπανση – μικροπλαστικά – πλαστικά συσσωματώματα

Η Επιτροπή προτείνει, για πρώτη φορά, μέτρα για την πρόληψη της ρύπανσης από μικροπλαστικά από την ακούσια απελευθέρωση πλαστικών συσσωματωμάτων. Επί του παρόντος, περίπου 52 έως 184 χιλιάδες τόνοι συσσωματωμάτων απελευθερώνονται ετησίως στο περιβάλλον λόγω κακής διαχείρισης σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού. Η παρούσα πρόταση έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι όλοι οι φορείς εκμετάλλευσης που χειρίζονται συσσωματώματα στην ΕΕ λαμβάνουν τα αναγκαία προληπτικά μέτρα. Αυτό αναμένεται να μειώσει την έκλυση συσσωματωμάτων έως και κατά 74%, οδηγώντας σε καθαρότερα οικοσυστήματα, συμβάλλοντας σε ποταμούς και ωκεανούς χωρίς πλαστική ύλη και μειώνοντας τους δυνητικούς κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία. Τα κοινά μέτρα σε επίπεδο ΕΕ θα συμβάλουν, επίσης, στην εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους φορείς εκμετάλλευσης.

Τα πλαστικά σφαιρίδια αποτελούν μία από τις μεγαλύτερες πηγές ακούσιας ρύπανσης από μικροπλαστικά. Η Επιτροπή προτείνει οι φορείς εκμετάλλευσης να ενεργούν με την ακόλουθη σειρά προτεραιότητας: πρόληψη για την αποφυγή τυχόν διαρροών συσσωματωμάτων· συγκράτηση των διεσπαρμένων συσσωματωμάτων, ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν ρυπαίνουν το περιβάλλον· και, ως τελική επιλογή, καθαρισμός μετά από διαρροή ή απώλεια.

Η συγκεκριμένη πρόταση περιλαμβάνει τα εξής:

- Βέλτιστες πρακτικές χειρισμού για τους φορείς εκμετάλλευσης: ανάλογα με το μέγεθος της εγκατάστασης ή της δραστηριότητας μεταφοράς, οι φορείς εκμετάλλευσης θα πρέπει να τηρούν ορισμένες βέλτιστες πρακτικές χειρισμού. Τα μέτρα αυτά έχουν ήδη εφαρμοστεί από πρωτοπόρους.
- Υποχρεωτική πιστοποίηση και υπεύθυνες δηλώσεις: Για να βοηθηθούν οι εθνικές αρμόδιες αρχές στην επαλήθευση της συμμόρφωσης, οι μεγαλύτεροι φορείς εκμετάλλευσης θα

πρέπει να λαμβάνουν πιστοποιητικό που θα εκδίδεται από ανεξάρτητο τρίτο μέρος, ενώ οι μικρότερες εταιρείες θα πρέπει να υποβάλλουν υπεύθυνες δηλώσεις για τη συμμόρφωσή τους.

- Εναρμονισμένη μεθοδολογία για την εκτίμηση των ζημιών: για να βοηθηθούν οι φορείς εκμετάλλευσης να παρακολουθούν τις απώλειές τους και να αντιμετωπίσουν ορισμένα από τα εναπομένοντα κενά δεδομένων, οι οργανισμοί τυποποίησης θα αναπτύξουν εναρμονισμένη μεθοδολογία. Θα πρέπει, επίσης, να αυξήσει τη λογοδοσία αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις επιπτώσεις των διαφόρων πρακτικών στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία.
- Ηπιότερες απαιτήσεις για τις ΜΜΕ: δεδομένου ότι η αλυσίδα εφοδιασμού συσσωματωμάτων έχει μεγάλο μερίδιο ΜΜΕ, θα ισχύουν λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις κυρίως για τις πολύ μικρές και τις μικρές επιχειρήσεις.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_23_4984

Πρόταση ολοκληρωμένης παρακολούθησης για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των ευρωπαϊκών δασών (22.11.2023)

δάση – δασικές πυρκαγιές – κλιματική αλλαγή

Η Επιτροπή προτείνει Κανονισμό για την παρακολούθηση των δασών, ο οποίος θα καλύψει τα υπάρχοντα κενά στις πληροφορίες σχετικά με τα ευρωπαϊκά δάση και θα δημιουργήσει μια ολοκληρωμένη βάση γνώσεων για τα δάση, προκειμένου να μπορέσουν τα κράτη μέλη, οι ιδιοκτήτες δασών και οι διαχειριστές δασών να ανταποκριθούν καλύτερα στις αυξανόμενες πιέσεις που ασκούνται στα δάση και να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα των δασών.

Τα δάση αποτελούν βασικό σύμμαχο για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και της απώλειας βιοποικιλότητας και είναι ζωτικής σημασίας για την άνθηση των αγροτικών περιοχών και της βιοοικονομίας. Δυστυχώς, τα δάση της Ευρώπης υφίστανται πολλές και διαφορετικές πιέσεις, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής και της μη βιώσιμης ανθρώπινης δραστηριότητας.

Η καλύτερη παρακολούθηση θα δώσει τη δυνατότητα ανάληψης δράσης για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των δασών απέναντι στις διασπνοριακές απειλές των επιβλαβών οργανισμών, των ξηρασιών και των δασικών πυρκαγιών, που επιδεινώνονται από την κλιματική αλλαγή, θα δώσει τη δυνατότητα ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών μοντέλων, όπως η ανθρακοδεσμευτική γεωργία, και θα στηρίξει τη συμμόρφωση με τη συμφωνηθείσα νομοθεσία της ΕΕ. Ακόμη, θα συμβάλει στην ενίσχυση της ικανότητας των δασών να εκπληρώνουν τις πολλαπλές περιβαλλοντικές και κοινωνικοοικονομικές λειτουργίες τους, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου τους ως φυσικών καταβροθρών άνθρακα.

Το πλαίσιο παρακολούθησης θα καταστήσει εφικτή τη συλλογή και την ανταλλαγή έγκαιρων και συγκρίσιμων δασικών δεδομένων που λαμβάνονται μέσω συνδυασμού τεχνολογίας γεωσκόπησης και μετρήσεων εδάφους. Με βάση τις υφιστάμενες εθνικές προσπάθειες, το πλαίσιο θα προσφέρει καλύτερα δεδομένα και γνώσεις για τη λήψη αποφάσεων και την εφαρμογή της πολιτικής, καθώς, επίσης, πιο επίκαιρες πληροφορίες σχετικά με τις φυσικές διαταραχές και τις δασικές καταστροφές σε όλα τα κράτη μέλη.

Οι διαθέσιμες πληροφορίες αναφορικά με την κατάσταση των δασών και τη χρήση των δασικών πόρων και υπηρεσιών είναι διάσπαρτες και ελλιπείς, τα δεδομένα για τα δάση της ΕΕ είναι συχνά παρωχημένα και παράγονται με τη χρήση διαφορετικών ορισμών, με αποτέλεσμα σημαντικά κενά γνώσης. Οι ανακολουθίες αυτές θα αντιμετωπιστούν με ένα ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης.

Το πλαίσιο θα συμβάλει στη δημιουργία ολοκληρωμένης διακυβέρνησης των δασών, εξασφαλίζοντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και ενθαρρύνοντάς τα να καταρτίσουν μακροπρόθεσμα δασικά σχέδια, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές διαστάσεις

πολιτικής και την πολυλειτουργικότητα των δασών. Η πρόταση δεν εισάγει νέες άμεσες διοικητικές απαιτήσεις για τις επιχειρήσεις, τους ιδιοκτήτες δασών και τους δασοκόμους.

Το πλαίσιο θα αποφέρει οικονομικά οφέλη, καθώς θα στηρίξει τους διαχειριστές δασών στην εμπορία των υπηρεσιών οικοσυστήματος που προσφέρουν, όπως οι απορροφήσεις άνθρακα, βάσει του πλαισίου πιστοποίησης της απορρόφησης άνθρακα της ΕΕ. Με βάση πιο αξιόπιστα και προσβάσιμα δεδομένα, οι διαχειριστές και οι ιδιοκτήτες δασών θα είναι σε θέση να αξιοποιήσουν νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες που θα παράσχουν πρόσθετο εισόδημα, επεκτείνοντας παράλληλα την ανθρακοδεσμευτική γεωργία και συμβάλλοντας στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν. Ο νέος Κανονισμός θα στηρίξει, επίσης, μια νέα αγορά για τους παρόχους ψηφιακών υπηρεσιών παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένου μεγάλου αριθμού ΜΜΕ και καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων.

Τέλος, η πρόταση θα υποστηρίξει την εφαρμογή άλλης βασικής νομοθεσίας, όπως είναι ο Κανονισμός LULUCF, η Οδηγία για τους οικοτόπους και η Οδηγία για τα πτηνά, ο Κανονισμός για την αποψίλωση των δασών, καθώς και η πιστοποίηση της απορρόφησης άνθρακα και το νομοθέτημα για την αποκατάσταση της φύσης, όταν εγκριθούν από τους συνομοθέτες.

Στο πλαίσιο των ευρύτερων εργασιών της στο πλαίσιο της δασικής στρατηγικής της ΕΕ, η Επιτροπή ενέκρινε, επίσης, πρόταση για επικαιροποιημένη δασική διακυβέρνηση της ΕΕ, η οποία αποσκοπεί στη δημιουργία μιας ανανεωμένης, συμπεριληπτικής και διεπιστημονικής ομάδας εμπειρογνομόνων των κρατών μελών, αρμόδιας για όλα τα θέματα δασών και δασοκομίας, η οποία θα αντικατοπτρίζει όλους τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς στόχους της δασικής στρατηγικής της ΕΕ.

Η πρόταση εντάσσεται στο πλαίσιο αντιμετώπισης των αυξανόμενων πιέσεων που ασκούνται στα δάση. Η Επιτροπή δημοσιεύει έκθεση σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές στην Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική το 2022, η οποία καταδεικνύει ότι το 2022 κάηκαν σχεδόν 900.000 εκτάρια γης στην ΕΕ, ποσοστό που αντιστοιχεί περίπου στο μέγεθος της Κορσικής.

Για τρίτη συνεχή χρονιά, πρωτοφανείς δασικές πυρκαγιές προκάλεσαν μεγάλες περιβαλλοντικές και οικονομικές ζημιές στην ΕΕ και τραγικές απώλειες ανθρώπινων ζωών. Μπορεί οι περισσότερες πυρκαγιές (96%) να προκαλούνται από ανθρώπινες ενέργειες, ωστόσο επιδεινώνονται από τις ενισχυμένες συνθήκες κινδύνου πυρκαγιάς τις οποίες δημιουργεί η κλιματική αλλαγή. Πρόκειται για προειδοποιητικό μήνυμα σχετικά με το τι μπορεί να επιφέρει η υπερθέρμανση του πλανήτη τα επόμενα χρόνια, καθώς οι θερμοκρασίες αυξάνονται και οι ξηρασίες γίνονται εντονότερες σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Η έκθεση καταδεικνύει, επίσης, ότι τα μέτρα πρόληψης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη μείωση της συχνότητας και των επιπτώσεων των δασικών πυρκαγιών και ότι η επικαιροποίηση των γνώσεων είναι καίριας σημασίας για τη διασφάλιση της πρόληψης.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_23_5909

IV. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Τροποποίηση των κανόνων για τα μικρά ποσά ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (04.10.2023)

αλιεία – υδατοκαλλιέργεια – Κανονισμός για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον τομέα της αλιείας

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τροποποίηση του Κανονισμού «de minimis» για τον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας («Κανονισμός για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον τομέα της αλιείας»). Ο αναθεωρημένος Κανονισμός, ο οποίος εξαιρεί τα μικρά ποσά ενισχύσεων από τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, δεδομένου ότι θεωρείται ότι δεν έχουν αντίκτυπο στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές στην ενιαία αγορά, θα τεθεί σε ισχύ 20 ημέρες μετά τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα.

Τον Δεκέμβριο του 2022, η Επιτροπή παρέτεινε την ισχύ του Κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον τομέα της αλιείας κατά ένα έτος (δηλαδή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023), ώστε να ολοκληρωθεί ο συνεχιζόμενος προβληματισμός σχετικά με το αν η μεταποίηση και η εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας δεν θα πρέπει πια να περιλαμβάνονται στον Κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον τομέα της αλιείας, αλλά να εμπίπτουν στον γενικό Κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας. Ο γενικός Κανονισμός για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας προβλέπει υψηλότερο ανώτατο όριο ενίσχυσης από εκείνο που ισχύει για τον τομέα της αλιείας.

Η τροποποίηση του Κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον τομέα της αλιείας που εγκρίθηκε περιλαμβάνει τις παρακάτω αλλαγές:

- την αύξηση του ανώτατου ορίου των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας ανά επιχείρηση επί τρία έτη, από 30.000 ευρώ σε 40.000 ευρώ, με την επιφύλαξη της δημιουργίας κεντρικού εθνικού μητρώου·
- μόνο η πρωτογενής παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας θα εξακολουθήσει να καλύπτεται από τον Κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον τομέα της αλιείας, ενώ η μεταποίηση και εμπορία των προϊόντων αυτών θα καλύπτονται από τον γενικό Κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας·
- τον εκ νέου υπολογισμό των «εθνικών ανώτατων ορίων», δηλαδή των μέγιστων σωρευτικών ποσών των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που μπορούν να κατανεμηθούν ανά κράτος μέλος. Τα εθνικά ανώτατα όρια επικαιροποιήθηκαν με βάση πιο πρόσφατα δεδομένα που αφορούν μόνο την πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας·
- ορισμένες δραστηριότητες που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον τομέα της αλιείας θα επιτρέπονται κατ' εξαίρεση στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ, για να διευκολυνθεί ο εκσυγχρονισμός των μικρών σκαφών και να αντιμετωπιστούν, μεταξύ άλλων, ανησυχίες για την ασφάλεια στις εν λόγω περιοχές. Αυτό είναι ένα παράδειγμα των στοχευμένων μέτρων για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές σύμφωνα με το άρθρο 349 ΣΛΕΕ·
- την παράταση της ισχύος του αναθεωρημένου Κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον τομέα της αλιείας έως τις 31 Δεκεμβρίου 2029.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_23_4728

V. ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Σχέδιο δράσης για τη στήριξη του ευρωπαϊκού κλάδου αιολικής ενέργειας (24.10.2023)

αιολική ενέργεια – ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Για να επιτευχθεί ο στόχος της ΕΕ που συμφωνήθηκε για τουλάχιστον 42,5% ανανεώσιμη ενέργεια έως το 2030, με φιλοδοξία οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας να φτάσουν το 45%, θα χρειαστεί τεράστια ενίσχυση της εγκατεστημένης αιολικής ισχύος με αναμενόμενη αύξηση από 204 GW, το 2022, σε πάνω από 500 GW, το 2030. Αν και ο τομέας της αιολικής ενέργειας αποτέλεσε επιτυχία της ΕΕ στο παρελθόν, η μελλοντική πορεία ανάπτυξής του αντιμετωπίζει έναν μοναδικό συνδυασμό προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένων της ανεπαρκούς και αβέβαιης ζήτησης, των αργών και περίπλοκων διαδικασιών αδειοδότησης, της έλλειψης πρόσβασης σε πρώτες ύλες, του υψηλού πληθωρισμού και των υψηλών τιμών βασικών εμπορευμάτων, του μη υποστηρικτικού σχεδιασμού των εθνικών διαγωνισμών, της αυξημένης πίεσης από διεθνείς ανταγωνιστές και των κινδύνων σχετικά με τη διαθεσιμότητα ειδικευμένου εργατικού δυναμικού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την αιολική ενέργεια προκειμένου να διασφαλίσει ότι η μετάβαση στην καθαρή ενέργεια συμβαδίζει με την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας και ότι η αιολική ενέργεια εξακολουθεί να αποτελεί ευρωπαϊκή επιτυχία.

Το σχέδιο δράσης θα συμβάλει στη διατήρηση μιας υγιούς και ανταγωνιστικής αλυσίδας εφοδιασμού αιολικής ενέργειας, με σαφή και ασφαλή δεξαμενή έργων, που θα προσελκύει την

αναγκαία χρηματοδότηση και θα ανταγωνίζεται επί ίσοις όροις σε παγκόσμιο επίπεδο. Συνοδεύεται από ανακοίνωση σχετικά με την υλοποίηση των φιλοδοξιών της ΕΕ για την υπεράκτια ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της αιολικής ενέργειας, σε συνέχεια της στρατηγικής της ΕΕ για την υπεράκτια ενέργεια που εγκρίθηκε πριν από τρία έτη.

Το εν λόγω σχέδιο δράσης προβλέπει άμεσες δράσεις που πρέπει να αναληφθούν από κοινού από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τον κλάδο με βάση τις υφιστάμενες πολιτικές και την ισχύουσα νομοθεσία και με επίκεντρο έξι βασικούς τομείς:

- Επιτάχυνση της εγκατάστασης μέσω αυξημένης προβλεψιμότητας και ταχύτερης αδειοδότησης. Το 2022, προστέθηκαν εγκαταστάσεις αιολικής ενέργειας ισχύος 16 GW, επίδοση που αποτελεί ρεκόρ και αύξηση κατά 47% σε σύγκριση με το 2021. Ωστόσο, το ποσοστό αυτό είναι πολύ χαμηλότερο από τα 37 GW/έτος που απαιτούνται για την επίτευξη του στόχου της ΕΕ για το 2030 όσον αφορά την ανανεώσιμη ενέργεια. Η Επιτροπή δρομολογεί την πρωτοβουλία «Accele-RES» με τα κράτη μέλη για να διασφαλίσει την ταχεία εφαρμογή των αναθεωρημένων κανόνων της ΕΕ για την ανανεώσιμη ενέργεια, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην ψηφιοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης και στην τεχνική βοήθεια προς τα κράτη μέλη. Επιπλέον, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να ενισχύσουν την προβολή της δεξαμενής έργων μέσω δεσμεύσεων για την αιολική ενέργεια, διαφανών χρονοδιαγραμμάτων δημοπρασιών και μακροπρόθεσμου σχεδιασμού. Τέλος, η Επιτροπή θα εκδώσει σχέδιο δράσης για τα δίκτυα για να στηρίξει την αναγκαία ανάπτυξη δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας.
- Βελτίωση του σχεδιασμού δημοπρασιών. Με βάση την προτεινόμενη πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών και τη μεταρρύθμιση του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η Επιτροπή θα στηρίξει τα κράτη μέλη στη βελτίωση των δημοπρασιών με καλά σχεδιασμένα και αντικειμενικά κριτήρια που ανταμείβουν τον εξοπλισμό υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και διασφαλίζουν την πλήρη και έγκαιρη υλοποίηση των έργων. Πέρα από την ΕΕ, θα αυξηθεί η χρήση προτύπων στρατηγικών δημόσιων συμβάσεων από έργα της Global Gateway. Το σχέδιο δράσης προβλέπει, επίσης, εκτίμηση επικινδυνότητας κυβερνοασφάλειας.
- Πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Για να επιταχυνθούν οι επενδύσεις και η χρηματοδότηση για την παραγωγή αιολικής ενέργειας στην Ευρώπη, η Επιτροπή θα διευκολύνει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση της ΕΕ, κυρίως μέσω του Ταμείου Καινοτομίας, ενώ η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕΠ) θα διαθέσει εγγυήσεις ελαχιστοποίησης των κινδύνων. Η Επιτροπή ενθαρρύνει, επίσης, τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν πλήρως την ευελιξία που παρέχει το τροποποιημένο προσωρινό πλαίσιο κρίσης και μετάβασης για τις κρατικές ενισχύσεις με σκοπό τη στήριξη της παραγωγής ανεμογεννητριών στην ΕΕ.
- Δίκαιο και ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον. Για να διασφαλιστεί ότι ο τομέας της αιολικής ενέργειας μπορεί να λειτουργεί με ισότιμους όρους ανταγωνισμού, η Επιτροπή παρακολουθεί στενά πιθανές αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που ωφελούν ξένους παραγωγούς ανεμογεννητριών και θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί εμπορικές συμφωνίες για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε ξένες αγορές, προωθώντας παράλληλα την έγκριση ενωσιακών και διεθνών προτύπων για τον τομέα. Η Επιτροπή θα συνεργάζεται, επίσης, με επενδυτές για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση εμποδίων για επενδύσεις.
- Δεξιότητες. Οι μεγάλης κλίμακας συμπράξεις δεξιοτήτων για την ανανεώσιμη ενέργεια θα αποτελέσουν βασικό φόρουμ για την εκπόνηση έργων ανάπτυξης δεξιοτήτων. Με την πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών, η Επιτροπή θα διευκολύνει, επίσης, τη δημιουργία ευρωπαϊκών ακαδημιών δεξιοτήτων της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών, συμπεριλαμβανομένης ειδικής ακαδημίας για τον τομέα της αιολικής ενέργειας, που αποσκοπεί στη στήριξη των δράσεων των κρατών μελών για την αναβάθμιση δεξιοτήτων και την επανειδίκευση των εργαζομένων. Οι ακαδημίες θα αναπτύξουν μαθησιακό περιεχόμενο και υλικό και θα θέσουν ως στόχο την κατάρτιση 100.000 εκπαιδευόμενων εντός τριών ετών από την ίδρυσή τους.

- Συμμετοχή του κλάδου και δεσμεύσεις των κρατών μελών. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και τον κλάδο της αιολικής ενέργειας για έναν χάρτη αιολικής ενέργειας της ΕΕ με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών που επιτρέπουν στον ευρωπαϊκό κλάδο αιολικής ενέργειας να παραμένει ανταγωνιστικός.

Η υπεράκτια αιολική ενέργεια αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στους στόχους της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια κατά τα επόμενα έτη. Με βάση τη στρατηγική του 2020 για τις υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τα κράτη μέλη συμφώνησαν νέους στόχους για την παραγωγή υπεράκτιας ανανεώσιμης ενέργειας έως το 2050, με ενδιάμεσους στόχους έως το 2030 και το 2040 για καθεμία από τις πέντε θαλάσσιες λεκάνες της ΕΕ.

Το 2022, η σωρευτική υπεράκτια εγκατεστημένη ισχύς της ΕΕ-27 ανήλθε σε 16,3 GW. Αυτό σημαίνει ότι για να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των 111 GW, για τα οποία δεσμεύθηκαν τα κράτη μέλη, και της ισχύος του 2022, πρέπει να εγκαθιστούμε σχεδόν 12 GW/έτος κατά μέσο όρο, δηλαδή 10 φορές περισσότερο από τα νέα 1,2 GW που εγκαταστάθηκαν πέρυσι.

Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή διπλασιάζει τις προσπάθειές της για τη στήριξη ειδικά του τομέα των υπεράκτιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθορίζοντας επιπρόσθετες δράσεις για: ενίσχυση των υποδομών δικτύου και της περιφερειακής συνεργασίας, επιτάχυνση της αδειοδότησης, διασφάλιση ολοκληρωμένου θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών, συνέχιση της έρευνας και της καινοτομίας και ανάπτυξη αλυσίδων εφοδιασμού και δεξιοτήτων.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_23_5185